הִלְכוֹת בְּצִיעַת הַפַּת סִימָן קסח

(יח) עַל אֵיזֶה מֵהֶם (ה) [ה] שֶׁיִּרְצֶה. 'וְאִם הוּא נִזְהָר מִפַּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, (יט) מְסַלֵּק פַּת נָקִי שֶׁל (ו) עוֹבֵד כּוֹכָבִים מֵעַל הַשֻּׁלְחָן עַד לְאַחַר בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא. כוְאִם בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ נִזְהָר מִפַּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, (כ) וְאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל כָּל הַסְּעוּדָה רַק פַּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים כִּי הִיא נְקִיָּה, אֲבָל בְּנֵי בֵּיתוֹ אוֹכְלִים מִפַּת שֶׁאֵינוֹ נָקִי שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֻנָּחִים עַל הַשֻּׁלְחָן, צָרִיךְ לִבְצֹעַ עַל פַּת נְקִיָּה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, הוֹאִיל וְהוּא הַבּוֹצֵעַ וְאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל אֶלָּא מֵאוֹתוֹ פַּת. לוְאִם בַּעַל הַבַּיִת נִזְהָר מִפַּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְיִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר בְּכָךְ מֻסָּב עִמּוֹ עַל (ו) הַשֻּׁלְחָן, כֵּיוָן דְּמִצְוָה מֻטָּלֶת (כא) * עַל בַּעַל הַבַּיִת, יִבְצַע מִן הַיָּפָה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְכֵיוָן שֶׁהַתֹּר לִבְצֹעַ הֻתַּר לְכָל הַסְּעוּדָה. הַגָּהוֹת: וַדַּוְקָא שֶׁחָבִיב עָלָיו אוֹתוֹ פַּת, (כב) אֲבָל אִם אֵינוֹ חָבִיב עָלָיו, בְּלֹא אִסּוּר פַּת שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַקְדִּימוֹ (תרומת הדשן סימן ל"ב):

ו מפת הבאה (כג) בכיסנין, מברך עליו בורא מיני מזונות, ולאחריו ברכה אחת מעין שלש. ואם אכל ממנו שעור (כד) שאחרים רגילים לקבע (ח) [ח] עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו, מברך עליו

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מוֹלְכוֹ (בחשר' כת"י ס"י פד) מִי שֶׁנָּטַל פְּרוּסָה לְבָרֵךְ עָלֶיהָ וּבְתוֹךְ כָּךְ הֵבִיאוּ לְפָנָיו שְׁלֵמָה מִנִּיחַ הַפְּרוּסָה בְּתוֹךְ הַשְּׁלֵמָה וּמְבָרֵךְ, וְאִם כָּבָר בֵּרַךְ עַל הַפְּרוּסָה בּוֹצֵעַ מִן הַפְּרוּסָה עַיֵּן שָׁם:

ה [ה] שֶׁיִּרְצֶה. וְעַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן בְּתִשְׁובַת גְּאוֹנֵי בַּתְרָאֵי סִימָן (ו') [י"ח] עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַגָּאוֹן בַּעַל תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב וּבְתִשְׁובַת ב"ח הַחֲדָשׁוֹת (סי' כז כח) הַשִּׁיב לוֹ ב"ח עַיֵּן שָׁם:

ו [ח] עָלָיו. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב וְגַם בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק"ח) פְּקַפֵּק בְּדִין זֶה שֶׁכָּתַב שֶׁאִם אָכַל בְּשַׂר עִמּוֹ כו' דִּלְמַעֲשֶׂה צָרִיךְ עִיּוּן. כֵּיוָן שֶׁלָּבְדוֹ לֹא הָיָה שָׂבֵעַ מִמֶּנּוּ עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הַגּוֹלָה

לְעַצְמוֹ, אֶלָּא הַבַּעַל הַבַּיִת יְבָרֵךְ עַל הַפְּרוּסָה חֲשִׁין וְיוֹצִיא לְהַמֻּסָּב אֶצְלוֹ בִּבְרָכָתוֹ, וּבְאֶפֶן זֶה טוֹב יוֹתֵר שֶׁהָאוֹרֵחַ יֹאחַז הַשְּׁלֵמָה בְּעֵת הַבְּרָכָה דְּמִינְכַּר טְפֵי עַל יְדֵי זֶה שֶׁיֵּשׁ לָהּ גַּם כֵּן מַעֲלָה, מִשֶּׁיִּנִּיחוּ שְׁתֵּיהֶן בְּיַחַד דְּלֹא מִינְכַּר חֲשִׁיבוּתָא דְּכָל חַד כָּל כָּךְ, עַיֵּן שָׁם וְנָכוֹן:

ה * עַל בַּעַל הַבַּיִת יְבָצַע וְכוּ'. דַּע שֶׁאַף שֶׁמְּדַבְּרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' לב) שֶׁמְּמַנּוּ נוֹבֵעַ דִּין הַמְחַבֵּר מִשְׁמַע דְּאַף בְּלֹא כְּבוֹד הָאוֹרֵחַ הַתִּירוּ פַּת עוֹבֵד גְּלוּלִים כְּשֶׁהוּא נָקִי וְיָפֶה יוֹתֵר וּמֻנָּח לְפָנָיו מִפְּנֵי חֲבִיבוּת הַבְּרָכָה, אַף עַל פִּי כֵן לֹא הָעֲתִקְתִּיו מִפְּנֵי שֶׁהָרַבָּה אַחֲרוֹנִים מְפֻקְפָּקִין מְאֹד עַל זֶה, עַיֵּן בְּבֵ"ח (ס"ב) וְטַ"ז (סק"ח) וְשַׁ"ךְ (ס"ק כא) בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק"ב [וְגַם מֵהַגְרָ"א סְעִיף קָטָן י"ב מִשְׁמַע שֶׁדִּין זֶה סוֹתֵר לְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּרֵישׁ הַסְּעִיף דְּפָסַק דִּבְנִזְהָר צָרִיךְ לְסַלֵּק] **וּבְבֵית מֵאִיר** (ד"ה בס"ק יב) **מְפֻקְפָּק מְאֹד בְּיוֹתֵר עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי דְּבָרָיו צָרִיךְ הַתָּרָה מִתְּחִלָּה [כְּשֶׁאֵר דָּבָר מִצְוָה שֶׁנֶּהֱנֶה לְעַצְמוֹ וְלֹא הַתְנָה מִתְּחִלָּה שֶׁיְּהֵא בְּלִי נֶדֶר] וְגַם בְּפִרְי מִגְדִּים** (א"א ס"ק יב) **הָעִיר לָזֶה, וּלְפִי דִּבְרֵיהֶם לֹא יוֹעִיל אֲפִלּוּ כְּשֶׁאוֹרֵחַ מֻסָּב אֶצְלוֹ, וְגַם מִדִּבְרֵי הַגְרָ"א מֻשְׁמָע קְצָת דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ חִלּוּק זֶה דְּאוֹרֵחַ מֻסָּב אֶצְלוֹ שָׁאנֵי** [דְּאִי לְאו הָכִי לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהַיְרוּשַׁלְמִי הַנַּ"ל מַיְירֵי בִּבְנִזְהָר עַיֵּן שָׁם] וְעַל כָּל פָּנִים בְּלֹא טַעַם כְּבוֹד הָאוֹרֵחַ בְּוַדַּאי אֵין לְהַקֵּל וְכֵן הוּא מַסְקָנַת הָאֶלְיָה רַבָּה (ס"ק יב). וְדַע דְּמִדִּבְרֵי הַשַּׁ"ךְ (שם) בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק"ב שֶׁכָּתַב הַטַּעַם מִפְּנֵי אֵיבָה עַיֵּן שָׁם, מַשְׁמַע לְכאוֹרָה דַּאֲפִלּוּ אֵין בַּעַל הַבַּיִת מוֹצִיא לְהָאוֹרֵחַ בִּבְרָכָתוֹ גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי, וּדְלָא כְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁהָעֲתַקְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כא), אֲכָל לְפִי דִּבְרֵי הַשַּׁ"ךְ (יורה"ד) שֶׁהָעִתִּיק טַעֲמָא דְּהַהוּא מִלְּתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) יֵשׁ מָקוֹם לְדָבָרָיו, וְכֵן מוֹכֵחַ לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָאן כְּהַשַּׁ"ךְ שֶׁכָּתַב כֵּיוָן דְּהַמְּצוָה מֻטָּלֶת עַל הַבַּעַל הַבַּיִת וְכוּ':

בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ה) שֶׁיִּרְצֶה. עַיֵּן טַ"ז (סק"ה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **ו [ח] עָלָיו.** עַיֵּן בְּאֵר הַגּוֹלָה (סק"ח) וְעַיֵּן בְּתִשְׁובַת גְּאוֹנֵי בַּתְרָאֵי סִימָן (ו') [י"ח] עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַגָּאוֹן בַּעַל תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב וּבְתִשְׁובַת ב"ח הַחֲדָשׁוֹת (סי' כז כח) הַשִּׁיב לוֹ ב"ח עַיֵּן שָׁם: **(ו) עוֹבֵד כּוֹכָבִים.** ט"ז (שם) הַגִּיהַּ דְּצָרִיךְ לוֹמַר וְאִם הוּא נִזְהָר מִפַּת שֶׁל גּוֹיִם יָבָרֵךְ דַּוְקָא עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ הוּא קַבָּר וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא מְסַלֵּק וְכוּ' עַיֵּן שָׁם: **(ו) הַשֻּׁלְחָן.** דְּאִז אֵינוֹ יָכוֹל לְסַלְּקוֹ מִפְּנֵי הָאוֹרֵחַ: **ו (ח) עָלָיו.** נִרְאֶה לִי דְּאִם הוּא קָבַע סְעֻדָּתוֹ עָלָיו אַף עַל פִּי שֶׁאָכַל עִמּוֹ בָּשָׂר וּדְבָרִים אֲחֵרִים, וְאִלּוּ אָכְלוּ לְבַדּוֹ לֹא הָיָה שָׂבֵעַ מִמֶּנּוּ, אֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְשָׁלֵשׁ בָּרְכוֹת. וְאִם אָכְלוּ לְבַדּוֹ בְּעֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עכו"ם נָקְיָה וְכוּ'. אֲבָל בְּשָׁעִין פְּשִׁיטָא דְּפַת יִשְׂרָאֵל קוֹדֵם לְבָרֵךְ עָלָיו [אֶלְיָה רַבָּה (סק"ח)]: **(יח) עַל אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה.** דְּכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה זֶה שֶׁהוּא פַּת יִשְׂרָאֵל, [דְּפַת עַכּוּ"ם לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא מִדְּחַק] וְזֶה שֶׁהוּא נָקִי: **(יט) מְסַלֵּק וְכוּ'.** דִּין זֶה נוֹבֵעַ מִדִּבְרֵי הַשֻּׁר מְקוֹרִצִי (תוס' לט: ד"ה אבל) שֶׁחָשַׁשׁ שֶׁאִם יִהְיֶה מֻנָּח עַל הַשֻּׁלְחָן, יִהְיֶה בְּעֵת הַבְּרָכָה חֲבִיבָה עָלָיו מִפְּנֵי שֶׁהִיא נְקִיָּה, וְאָפְשָׁר שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ עָלָיו מִפְּנֵי זֶה, וְהָרַבֵּה (יג) מֵאַחֲרוֹנִים מְפֻקְפָּקִין מְאֹד בָּזֶה דְּכֵיוָן שֶׁהוּא נִזְהָר וּמַחֲזִיק זֶה לְאִסּוּר, מַאי אֲהָנֵי לֵיהּ חֲבִיבוּתֵיהּ, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב לָחוּשׁ לִדְבָרָיו וּלְסַלֵּק: **(כ) וְאֵין דַּעְתּוֹ וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ דְּאַף דִּבְרֵישׁ הַסְּעִיף כָּתַב דִּמְבָרֵךְ עַל אֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה, הַיְינוּ הֵיכָא שֶׁבְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל הַסְּעוּדָה מִשְּׁתֵּיהֶם, אֲבָל זֶה שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל כְּלָל רַק פַּת עַכּוּ"ם זֶה, אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל פַּת אַחֵר אַף שֶׁהוּא חָשִׁיב טְפֵי וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א' בְּהַגָּ"ה. וְאַף דְּמוֹצִיא אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וְהֵם אֵינָם אוֹכְלִים מִזֶּה אֶלָּא מִפַּת כָּשֵׁר, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּהוּא אֵינוֹ חָפֵץ לֶאֱכֹל אֶלָּא זֶה וְהוּא הַבַּעַל הַבַּיִת, הוּא הָעִקָּר וְאַזְלִינַן בְּתַרְיהּ וְיָבָרֵךְ עַל פַּת שֶׁהוּא אוֹכֵל: **(כא) עַל בַּעַל הַבַּיִת.** פֵּרוּשׁ לִבְצֹעַ וּלְהוֹצִיא אֶת אֲחֵרִים בִּבְרָכָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ כְּדֵי שֶׁיִּבְצַע בְּעַיִן יָפָה, וְכֵיוָן שֶׁהָאוֹרֵחַ יֹאכַל מִפַּת עַכּוּ"ם שֶׁהוּא יָפָה וְנָקִי, הִתִּירוּ לוֹ גַּם כֵּן לְבַעַל הַבַּיִת לִבְצֹעַ עַל הַפַּת שֶׁל עַכּוּ"ם מִפְּנֵי כְּבוֹד הָאוֹרֵחַ, אֲבָל בְּלֹא אוֹרֵחַ אֵינוֹ מֻתָּר כְּלָל לְמִי שֶׁנִּזְהָר מִפַּת עַכּוּ"ם לְבָרֵךְ עַל הַפַּת זֶה, אֶלָּא יְסַלְּקֶם מֵעַל הַשֻּׁלְחָן וּכְדִלְעֵיל, [כֵּן הוּא מַסְקָנַת הַשַּׁ"ךְ (ס"ק כא) וְטַ"ז (סק"ח) בְּיוֹרֶה דֵּעָה קי"ב עַיֵּן שָׁם] וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה על). וְדַע דְּהַיּוֹם שֶׁהַמְּנָהָג שֶׁכָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא לְכאוֹרָה לֹא שַׁיָּךְ כְּלָל דִּין זֶה אֶלָּא כָּל אֶחָד יְבָרֵךְ עַל פִּתּוֹ שֶׁאוֹכֵל [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק יא)], וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (א"א ס"ק יב) מַה שֶּׁהֵעִיר עַל עִקַּר דִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: **(כב) אֲבָל אִם אֵינוֹ חָבִיב וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכָל זֶה אִם הַפַּת זֶה בְּעַצְמָם חֲבִיבָה עָלָיו וְרַק שֶׁהוּא מוֹנֵעַ עַצְמוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא פַּת עַכּוּ"ם הִתִּירוּ לוֹ בְּכָאן מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים, אֲבָל אִם אֵינוֹ חָבִיב עָלָיו בְּעַצְמָם פַּת זֶה (יד) וְאֵינוֹ חָפֵץ בּוֹ יְבָרֵךְ עַל פִּתּוֹ הַכְּשֵׁרָה: **ו (כג) בְּכִיסָנִין וְכוּ'.** (טו) שְׁאנֵי אֵלּוּ דְּאֵין דַּרְכָּן בְּנֵי אָדָם לִקְבֹּעַ סְעוּדָתָן עֲלֵיהֶם וְרַק אוֹכְלִין אוֹתָן מְעַט דָּרְכָּן עֲרָאי, (טז) לְפִיכָךְ בִּרְכָתָן רַק בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּלְאַחֲרָיו בָּרְכָה מֵעַיִן שָׁלֹשׁ, אֲבָל אִם כֵּן אָכַל כְּשִׁעוּר קְבִיעַת סְעוּדָה דְּאָז מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, דְּעַל כָּל פָּנִים פַּת הוּא: **(כד) שֶׁאֲחֵרִים רְגִילִין לְקַבֵּעַ.** (יז) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם אָכְלוּ צָרִיךְ שֶׁיֹּאכַל שִׁעוּר שֶׁאֲחֵרִים רְגִילִים לִשְׂבֹּעַ מִמֶּנּוּ לְבַדּוֹ, וְאִם אָכְלוּ עִם בָּשָׂר אוֹ דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁמְּלַפְתִּים בּוֹ הַפַּת סַגִּי כְּשֶׁאוֹכֵל שִׁעוּר שֶׁאֲחֵרִים רְגִילִים לִשְׂבֹּעַ מִמֶּנּוּ כְּשֶׁאוֹכְלִין גַּם כֵּן עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים, אַף אִם אָכְלוּ לְבַדּוֹ וְשָׂבַע מִמֶּנּוּ, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁאִם אָכְלוּ אוֹתוֹ עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים הָיוּ שְׂבֵעִין מִמֶּנּוּ גַּם כֵּן, לֹא אָמְרִינַן בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וְהִנֵּה לְעִנְיַן עֲרוּבֵי תְּחוּמִין בְּסִימָן שס"ח (ס"ג) אִיתָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יג) עַיֵּן בֵּ"ח (ס"ב) וְטַ"ז (סק"ה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ח) וּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ב) וּמֵאִיר וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי וּבְגִדֵי יֶשַׁע (ס"ח): **(יד)** תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' לב): **ו (טו)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומה) וּלְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(טז)** דְּלֹא גָּרַע מִשְּׁאָרֵי מִינֵי מָזוֹן: **(יז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יח)** הַאי לִשְׂבֹּעַ לָאו דַּוְקָא שְׂבִיעָה גְּמוּרָה לְכַלֵּי עָלְמָא, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר דֶּרֶךְ קְבִיעַת סְעוּדָה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בְּצִיעַת הַפַּת סִימָן קסח

(כה) הַמּוֹצִיא וּבֵרְכַת הַמָּזוֹן. [ס]וְאִם מִתְּחִלָּה הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִמָּזוֹן מְעַט וּבֵרַךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וְאַחַר כָּךְ אָכַל שִׁעוּר שֶׁאֲחֵרִים קוֹבְעִים עָלָיו (כו) יְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא (ט) [ט] תְּחִלָּה. [ע]וְאִם אָכַל שִׁעוּר שֶׁאֲחֵרִים אֵין קוֹבְעִים עָלָיו, * אַף עַל פִּי שֶׁהוּא קוֹבֵעַ עָלָיו, אֵינוֹ מְבָרֵךְ אֶלָּא בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּבְרָכָה אַחַת מֵעֵין שָׁלֹשׁ, דִּבְטֵלָה דַּעְתּוֹ אַצֶּל כָּל אָדָם: ז פַּת הַבָּאָה בְּכִסָּנִין, [פ]יֵשׁ מְפָרְשִׁים פַּת שֶׁעֲשׂוּי כְּמִין כִּיסִים (כז) שֶׁמְּמַלְּאִים אוֹתָם (י) [י] דְּבַשׁ אוֹ סֶלֶק (כח) וָאֱגוֹזִים וּשְׁקֵדִים וְתַבְלִין, וְהֵם הַנִּקְרָאִים רישקולא"ש ריאלחש"ו. [צ]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהִיא עֹפָה (כט) שֶׁעֲרַב בָּהּ דְּבַשׁ אוֹ שֶׁמֶן אוֹ חֶלְבּ אוֹ מִינֵי תַּבְלִין וַאֲפָאָהּ, [ק]וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה טַעַם תַּעֲרֹבֶת הַמַּי פֵּרוֹת אוֹ הַתַּבְלִין (ל) נִכָּר בָּעֹפָּה, (וְיֵשׁ אוֹמְרִים (לא) שֶׁזֶּה נִקְרָא (יא) (לב) פַּת גְּמוּר, אֲבָל אִם כֵּן יֵשׁ בָּהֶם (לג) * הַרְבֵּה תַּבְלִין אוֹ דְּבַשׁ כְּמִינֵי מְתִיקָה שֶׁקּוֹרִין (יב) לֶעקע"ך

ס הרא"ש (שם) לְרַעַת הָרַמְב"ם. ע שם (בהא"ש) וְרַבִּי יוֹנָה (ל. ד"ה א"ל). פ פְּרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (מב. ד"ה רב הונא) וְהָעֲרוּךְ (ערך כסן) וְהַשּׁוּר (מא: ד"ה וְהָרַשְׁבָּ"א (מא: ד"ה נמצא). צ רְמַב"ם פֶּרֶק ג' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ט). ק כֵּן דִּקְדֵּק בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומה מִדְּבָרָיו.

בַּאֵר הֵיטֵב

שֶׁיֹּאכַל כָּל כָּךְ שֶׁאֲחֵרִים רְגִילִים לִשְׁבֹּעַ מִמָּזוֹן לְבַדּוֹ, וְאִם הוּא שָׂבֵעַ מִמָּזוֹן וְגַם אֲחֵרִים רְגִילִים לִשְׂבֹּעַ מִמָּזוֹן כְּשֶׁמִּלַּפְתִּין עִמּוֹ דָּבָר, אֲפִלּוּ אֲכָלוֹ לְבַדּוֹ מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא כֵּיוָן שֶׁשָּׂבַע מִמָּזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג). וְעַיֵּן בְּסֵפֶר פְּרַח שׁוֹשָׁן חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל א' סִימָן ג' מַה שֶּׁכָּתַב עָלָיו וְעַיֵּן בְּיָד אַהֲרֹן: (ט) תְּחִלָּה. מִשְׁמַע אַף עַל גַּב דְּנִתְלַבֵּךְ בְּאֶמְצַע לֶאֱכֹל יוֹתֵר אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא, דְּהָא לֵית בֵּיהּ שִׁעוּרָא בְּנוֹתֵר וְכֵן כָּתַב מְהַרְשָׁ"ךְ חֵלֶק א' (קס"ב) [קע"ג]. וּפְשׁוּט דְּאִם לְאַחַר שֶׁאָכַל מְעַט נִמְלַךְ לֶאֱכֹל עוֹד כְּשִׁעוּר קְבִיעוּת צָרִיךְ לְטֹל וּלְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד): ז (י) דְּבַשׁ.

פֵּרוּשׁ שֶׁרַשׁ"י מְפָרֵשׁ פַּת הַבָּאָה בְּכִסָּנִין הַיְינוּ מִצַּד הַמִּלּוּי וְהָעֹפָּה עַצְמָהּ נִלּוּשָׁה בְּמַיִם אֶלָּא שֶׁמִּלְאוּהוּ בְּצוּקֶר אוֹ דְּבַשׁ אוֹ אֱגוֹזִים. וּבְכָלָל זֶה מַה שֶּׁעוֹשִׂין בְּפוּרִים עֹפָּה רְחָבָה וּכְפוּלָה וּמַנִּיחִין אוֹתָהּ בְּשִׁמְשְׁמִין. וְהַיַּשׁ אוֹמְרִים הוּא הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"ט) דְּסִיסְנִין הוּא מִצַּד הָעֹפָּה עַצְמָהּ שֶׁנִּלּוּשָׁה בְּדָבָשׁ אוֹ תַּבְלִין. וְנִסְתַּפֵּק הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומה) אִי נִיקָא דְּזֹקָא שֶׁנִּלּוּשָׁה בְּהַרְבֵּה דְּבַשׁ וְהַפְעוּט מַיִם אֲבָל אִי הָוֵי מְעוּט דְּבַשׁ בְּטֵל לְגַבֵּי רב מַיִם וְהָוֵי פַּת גְּמוּר אוֹ דִּילְמָא אֲפִלּוּ עַל יְדֵי תַּעֲרוֹבוֹת מְעַט דְּבַשׁ כָּל שֶׁנִּכָּר הַטַּעַם בְּעֹפָּה מִקְרֵי כִּיסְנִין. וְכָתַב דִּלְעִנְיַן הֲלָכָה כֵּיוָן דְּמִידֵי דְּרִבְּנָן הוּא יֵשׁ לְהָקֵל כִּדְבָרֵי כֻּלָּם וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טז) עַל הָרַמְבַּ"ם וְעַיֵּן בְּתִשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת סִימָן ס"ח: (יא) פַּת גְּמוּר. פֵּרוּשׁ אִם אֵין בּוֹ אֶלָּא דְּבַשׁ מְעַט וְעַל כֵּן יָפֶה עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת שְׁמַאל"ץ קוּכי"ן לְלֶחֶם מִשְׁנֶה כִּי אֵין שָׁם רַק מְעַט שׁוּמָן. וְכָתַב הַשּׁ"ז (סק"ז) נִרְאֶה דְּלֹא פְּלִיג הָרַמ"א אֶלָּא אַהֲנַּ מִלְּתָא לְחוּד אֲבָל מַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ תְּחִלָּה וְכֵן מַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים וכו' לֹא פְּלִיג. וְנִרְאֶה לִי דִּלְעִנְיַן כִּיסְנִין שֶׁהֵם מַחֲמַת הַמִּלּוּי אֲפִלּוּ אִם נִקַּח הַמִּלּוּי מִמָּזוֹן וְנִשְׁאַר הַבָּצֵק לִבַד הָוֵי כִּיסְנִין עָלָיו וְהַטַּעַם דְּאִנּוּ הוֹלְכִין בָּתַר שַׁעַת אֲפִיָּה. ט"ז (סק"ח). קְרֶעפְּלי"ךְ שֶׁל פּוּרִים הָוֵי כִּיסְנִין: (יב) לֶעקע"ךְ. בֶּ"ח (ס"ג) בְּשֵׁם רַשׁ"ל (מכונות על שערי דורא ס' א אות ו) כָּתַב דְּגַם עַל לֶעקע"ךְ אֵין לְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת אֶלָּא אִם כֵּן הַדֶּבֶשׁ עִקָּר וְקָמַח מְעַט, וְכָתַב הַשּׁ"ז (סק"ז)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[ט] תְּחִלָּה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"ה) שֶׁכָּתַב שְׁמוּרוֹ וְקָנוֹ הָרֵב כָּתַב בְּשֵׁם סָפֵר כְּתַב יָד קַדְמוֹן שֶׁדַּעְתּוֹ לִעְנְיַן פַּת כִּיסְנִין דְּאִם קָבַע מְבָרֵךְ עָלָיו הַמּוֹצִיא וְשָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, סְעוּדוֹת שַׁבָּת קוֹבֵעַ כְּמוֹ שֶׁקּוֹבֵעַת לְמַעֲשֶׂר, וּמוֹרֵנוּ ר' יַעֲקֹב חַאגִּיז בְּסֵפֶר עֵץ חַיִּים עַל מִשְׁנָיוֹת פֶּרֶק ד' דְּמַעֲשְׂרוֹת (סי"ב) אַךְ בְּגִנַּת וָרָדִים (אר"ח) כְּלָל (ב') [ג'] סִימָן י"א כָּתַב בְּפִשְׁיטוּת שֶׁאֵין חִלּוּק בֵּין שַׁבָּת לְחֹל וְהִסְכִּים עִמּוֹ בִּבְרִכֵּי יוֹסֵף וְכָתַב שֶׁכֵּן עִמָּא דְּבַר: ז [י] דְּבַשׁ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן בְּאֻמָּן הָעוֹזֵר (ס"ז וס"ח) שֶׁהַאֲרִיךְ

בְּאֵר הַגּוֹלָה

דְּשִׁעוּר סְעוּדָה הוּא שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע בֵּיצִים, וְכָתְבוּ כַּמָּה אֲחֵרוֹנִים דְּהוּא הַדִּין כְּאַן חֲשִׁיב בָּזֶה שִׁעוּר קְבִיעַת סְעוּדָה, (יט) אֲבָל כַּמָּה אֲחֵרוֹנִים וְהַגְּרַ"א מִכְּלָלָם חוֹלְקִים וּסְבִירָא לְהוּ דְּאֵין לְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אֶלָּא כְּשִׁעוּר סְעוּדָה קְבוּעַ שֶׁהוּא שֶׁל עֶרֶב וְבֹקֶר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה פת) בְּשֵׁם שִׁבְּלֵי לֶקֶט (סי' קנט), וְכֵן מָצָאתִי בְּאֶשְׁכּוֹל (ח"א סי' יח) דְּמוּכָח שֶׁהוּא סוֹבֵר כֵּן, (כ) וְכֵן נוֹטֶה יוֹתֵר לְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וּמִכָּל מָקוֹם [א]לְכַתְּחִלָּה טוֹב לָחֹשׁ לְרַעַת הַמַּחְמִירִים שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל אַרְבַּע בֵּיצִים, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לְהִסְתַּפֵּק בּוֹ מִדִּינָא אִם הוּא פַּת הַבָּאָה בְּכִסָּנִין, אַף דִּמְבֹאָר בְּסָעִיף ז' דְּהוֹלְכִין בָּזֶה לְהָקֵל, עַל כָּל פָּנִים בְּוַדַּאי יֵשׁ לָחֹשׁ לְרַעַת הַמַּחְמִירִים הַנַּ"ל: (כה) הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. כַּיּוֹצֵא בָּזֶה מִי שֶׁאָכַל כַּזַּיִת פַּת הַבָּאָה בְּכִסָּנִין, אַף דְּמִבֹּאָר בְּסָעִיף ז' דְּהוֹלְכִין בָּזֶה לְהָקֵל, עַל כָּל פָּנִים בְּוַדַּאי יֵשׁ לָחֹשׁ לְרַעַת הַמַּחְמִירִים הַנַּ"ל: (כה) הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. וְגַם נְטִילַת יָדַיִם, וּכְמוֹ בְּפַת גְּמוּר וְכַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף א' עַיֵּן שָׁם: (כו) יְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. כֵּיוָן שֶׁהִשְׁלִים לִשְׁעוּר קְבִיעַת סְעוּדָה, (כז) אֲבָל הַמּוֹצִיא אֵין צָרִיךְ (כג) לְבָרֵךְ עַל מַה שֶּׁנִּמְלַךְ לֶאֱכֹל, כֵּיוָן דְּאֵין בְּמַה שֶּׁמַּנַּח לְפָנָיו אַחַר שֶׁנִּמְלַךְ שִׁעוּר קְבִיעַת סְעוּדָה אֶלָּא בְּיַחַד עִם מַה שֶּׁאָכַל כְּבָר, (כג) וְאִם בְּאֶמֶת יֵשׁ שִׁעוּר קְבִיעַת סְעוּדָה בְּמַה שֶּׁלֹּא אָכַל עֲדַיִן, [ב]צָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו וּלְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְעַל נְטִילַת יָדַיִם וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן: ז (כז) שֶׁמְּמַלְּאִין אוֹתָן וכו'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף אִם נִלּוּשָׁה מִתְּחִלָּה בְּמַיִם כְּשֶׁאָר פַּת, כֵּיוָן שֶׁכָּל הָעֹפָּה מְמַלְּא מִמִּינִים אֵלּוּ, וְאַף דְּהַמִּלּוּי (מ) עִקָּר אָצְלוֹ, מִכָּל מָקוֹם מִין דָּגָן חָשׁוּב וְאֵינוֹ בָּטֵל, וּלְכָךְ מְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּפוֹטֵר הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּסִימָן ר"ח סָעִיף ב' ג'. וְאַף אִם אֵינוֹ אוֹכֵל הָעֹפָּה וְרַק הַפֵּרוֹת שֶׁבְּפְנִים לִבַּד, מְבָרֵךְ הַבְּרָכָה הַשַּׁיָּכָה לְהַפֵּרוֹת, וְכָתַב הַשּׁ"ז (סק"ח) דְּאִם נִלְקַח הַפֵּרוֹת וְאוֹכֵל רַק הָעֹפָּה אֲפִלּוּ הָכִי מְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וְלֹא הַמּוֹצִיא, דְּיֵשׁ עָלֶיהָ דִּין כִּיסְנִין כֵּיוָן שֶׁנַּאֲפָה עִם מִלּוּי הַפֵּרוֹת שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְקַבֵּעַ סְעוּדָה עַל פַּת כְּזוֹ: (כח) וְאֱגוֹזִים וּשְׁקֵדִים וכו'. (כח) אוֹ אֲקָמַר, וּמִסְתַּבְּרָא דְּמִירֵי גַּם כֵּן שֶׁטַּעַם הַמִּלּוּי נִכָּר בָּעֹפָּה כְּשֶׁמְּמַלְּאִים אוֹתָם: (כט) שֶׁעֲרַב בָּהּ. בְּעֵת הַלִּישָׁה, (מ) וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ הָיָה הָרֹב מַמִּים, כֵּיוָן שֶׁעֲרַב בָּהּ גַּם כֵּן מִמִּינִים אֵלּוּ וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁתַּנָּה הַטַּעַם מִיקְרֵי פַּת כִּיסְנִין: (ל) נִכָּר בָּעֹפָּה. דְּאִי לָאו הָכִי הָוֵי לֶחֶם גְּמוּר. וְלֶחֶם שָׁנוּתָנִין בּוֹ זַאפְרָ"ן לְהַטְעִימוֹ וּלְנָאוֹתוֹ אוֹ שָׁנוּתָנִין בּוֹ מְעַט צְמוּקִין לְכָלֵי עָלְמָא לֶחֶם גְּמוּר הוּא [פְּרִי מֻגְדִּים (מש"ז סק"ז)]: (לא) שֶׁזֶּה נִקְרָא. הַיְינוּ הֵיכָא דְּעָרַב בָּהּ בְּהַלִּישָׁה רַק מְעַט דְּבַשׁ וְחֶלְבּ אֵינוֹ בָּטֵל שָׁם פַּת מַחֲמַת שֶׁנִּרְגָּשׁ הַטַּעַם: (לב) פַּת גְּמוּר. וּמְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא לְכָל שֶׁהוּא, וְכֵן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לְכַזַּיִת פְּדִין פַּת: (לג) הַרְבֵּה תַּבְלִין אוֹ דְּבַשׁ וכו'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (מ) שֶׁכָּל כָּךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) כֵּן מוּכָח מְמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּחִלְקוּ בֵּין אִם אָכְלָן לְבַדּוֹ אוֹ עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים וְכַנַּ"ל, וְהֵיינוּ עַל כָּרְחָךְ לֹא כְּפִי שִׁעוּר צָרְכּוֹ, דְּהָכִי מְשַׁעֲרִינַן לְעוֹלָם בַּאֲכִילָה עִם לִפְתָּן וְלֹא לְבַדּוֹ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (ס"ח) וְכֵן כָּתַב בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל נד בי"א סק"א) שֶׁשָּׁמַע מִפִּי הַגְּרַ"א זַ"ל: (כ) וְעַיֵּן שָׁם בְּגִמְרָא (מב.) אָמַר רַב נַחְמָן עַד כַּפָּנָא וכו' כל שֶׁאֲחֵרִים קוֹבְעִים וכו' מִשְׁמַע דְּחֶלֶק אַרְבַּע הוּנָא רַק בְּמָה דְּסָבַר דְּחִלּוּי הַשְׁבִיעָה בְּדִידֵיהּ אֲבָל גַּם הוּא מוֹדֶה דְּצָרִיךְ שִׁבְיעָה: (כא) אֲבָל לְעִנְיַן בְּרָכַת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת תְּלוּי בָּזֶה אִם הָיָה נִמְלַךְ לֶאֱכֹל עוֹד] צָרִיךְ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת כָּן כָּתְבוּ הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק יד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים,

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הַרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ח) כתב שהשיעור אינו ג' ביצים אלא כשיעור שרוב בני אדם קובעים עליו סעודה. ובסדר ברכת הנהנין (פ"ב ה"ב-ג) כתב: ובשיעור זה רבו בו הדיעות, ולמעשה יש לנהוג כל שאוכל מכשש ביצים בינוניות ולמעלה עד חצי עשרון ולא עד בכלל אם הוא לא שבע ממנו יברך המוציא על כזית לחם אחר תחלה ויברך הכל, ובחצי עשרון בטלה דעתו לדברי הכל ומברך המוציא וברכת המזון עליו לבדו, ואם אוכל פחות מכשש ביצים והוא לא שבע ממנו מברך בורא מיני מזונות ומעין ג', ואם שבע ממנו יטול ידיו ויברך המוציא וברכת המזון עליו לבדו, והוא שאכל כשיעור ד' ביצים אבל פחות מכן אם הוא שבע משיעור זה יברך על כזית לחם אחר תחלה המוציא ואחר כך ברכת המזון. ואם אינו שבע ממין לחם זה לבדו אלא שאוכלו עם לפתן, כגון שמלפתו בבשר ודגים עד ששבע, אם אכל מהלחם עצמו ד' ביצים ושבע מהלחם והלפתן יחד מברך המוציא וברכת המזון. **ב]** וכ"כ בשו"ע הרב (ס"ח). ובסדר ברכת הנהנין (פ"ב ס"ד) כתב: נכון לצאת ידי כל ספק ולברך תחילה מעין ג' על מה שכבר אכל, וישהה מעט ויטול ידיו ויברך המוציא ויאכל עד כדי שביעה ויברך ברכת המזון, והוא שאכל באחרונה כד' ביצים לפחות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah